1926–2026 · JAVA / SURINAME / NEDERLAND

Een eeuw terug. Een eeuw later.

Dit dossier volgt twee overtochten, een familie en de ondernemingen die arbeid, scheepvaart en kapitaal met elkaar verbonden. **1926 vormt het zwaartepunt.** Madimins reis in 1920 en de latere familiegeschiedenis geven de gebeurtenissen een langere tijdslijn. Sanwiradji staat centraal als persoon, naast de honderden andere geregistreerde migranten.

1926	Sitoebondo	Krakatau	Samen
Ingescheept	648	714	1.362
Overleden onderweg	8	5	13
Aangekomen immigranten	640	709	1.349
Opnamen na aankomst	118	123	241

De twee in de krant genoemde verstekelingen op Krakatau staan afzonderlijk van de 709 immigranten. De index levert twee passende namen op. Ziekenhuisopnamen zijn geen extra passagiers en geen telling van sterfgevallen. [O01] · [K09]

Leesroutes

Begin bij Sitoebondo of Krakatau; volg daarna Sanwiradji en Madimin. Voor de bredere geschiedenis: ondernemingen, leven aan boord en 1920–2026. De collectiezoeker doorzoekt bestandsnamen én beschikbare tekst.

Onderzoeksopzet

Werktitel

Van Java naar Suriname, van contractarbeid naar familiegeschiedenis. Sanwiradji, Madimin en de overtochten van Sitoebondo en Krakatau in 1926, in het perspectief van een eeuw migratie en herinnering.

Doelstelling

Het project reconstrueert de overtochten en levenslopen van Javaanse migranten rond 1926 en onderzoekt hoe hun ervaringen samenhingen met koloniale arbeidsorganisatie, scheepvaart en ondernemingsbelangen. De levensloop van Bok Sanwiradji (AD368), haar partner Madimin (WW2003) en hun gedocumenteerde nazaten vormt de microhistorische kern. De vergelijking tussen Sitoebondo en Krakatau verbindt die familiegeschiedenis met een bredere groep migranten.

Centrale onderzoeksvraag

Hoe werden de migratie, overtocht, ontvangst en tewerkstelling van de Javaanse migranten op Sitoebondo en Krakatau in 1926 georganiseerd en ervaren, en hoe werkten deze processen door in de levensloop van Sanwiradji, Madimin en hun nazaten tussen Java, Suriname en Nederland?

Deelvragen

1. Wie reisden mee, waar kwamen zij vandaan en hoe betrouwbaar zijn de bewaard gebleven tellingen en persoonsregistraties?

2. Welke omstandigheden kenmerkten werving, depotverblijf, vervoer, voeding, medische verzorging en sterfte?

3. Hoe werden migranten na aankomst over plantages verdeeld, gehuisvest en aan contracten gebonden?

4. Welke rollen speelden NHM, Rotterdamsche Lloyd, SMN, wervingsagenten, plantageondernemingen en overheidsdiensten?

5. Hoe ontwikkelden gezin, naamvoering, werk, verblijf en migratie zich in de familie van Sanwiradji en Madimin?

6. Hoe worden deze geschiedenissen een eeuw later overgedragen, verbeeld en publiek gemaakt?

Afbakening

De primaire onderzoeksperiode is januari–december 1926. Madimins overtocht in 1920 en de voorafgaande regelgeving vormen de directe voorgeschiedenis. Latere gegevens worden opgenomen wanneer zij aantoonbaar aansluiten bij de onderzochte personen, ondernemingen of herinneringspraktijken. De tijdsgrens van deze editie is 29 september 2026. Het project behandelt geen volledige geschiedenis van alle Javaanse migratie en veronderstelt geen genealogische verwantschap uitsluitend op grond van een achternaam.

Methode

Het onderzoek combineert microgeschiedenis, een collectieve analyse van persoonsregistraties en ondernemingsgeschiedenis. Eerst worden persoonsidentiteiten gekoppeld met contractnummers, monsternummers, wederzijdse familieverwijzingen en burgerlijke-standakten. Vervolgens worden tellingen en trajecten vergeleken met overheidsverslagen, bedrijfsarchieven en kranten. Arbeidersperspectieven worden, waar beschikbaar, betrokken via brieven, verklaringen, familiearchieven en gepubliceerde herinneringen. Afwezigheid van zo'n getuigenis wordt als bronbeperking benoemd.

De krant als bron én als context

Bij iedere krant worden het relevante artikel, de volledige pagina en de volledige editie samengehouden. Voor verdieping wordt gewerkt met drie tijdvensters: de vertrek- en aankomstdag met de omliggende week, de omliggende maand voor voorbereiding en afwikkeling, en het kalenderjaar voor politiek en economisch debat. Relevantie wordt vastgesteld op personen, schepen, instellingen en gebeurtenissen; gelijktijdigheid alleen is onvoldoende.

Bronnenkritiek en terminologie

Koloniale registers en bedrijfsverslagen zijn gemaakt voor bestuur en exploitatie en moeten vanuit die positie worden gelezen. Kranten kunnen dezelfde telegrammen overnemen en zijn dan niet onafhankelijk. Historische termen blijven in transcripties herkenbaar, met toelichting waar nodig. Indexfouten worden niet stilzwijgend gecorrigeerd; interpretaties staan naast de letterlijke bronwaarde.

Beoogde resultaten

Een onderbouwde historische studie, persoonsdossiers, reis- en gebeurtenistabellen, een kritisch beschreven passagiersindex en een duurzaam digitaal bronnenarchief. De HTML biedt toegang tot reproducties, tekstbestanden, krantencontext en onderzoeksnotities. Onopgeloste vragen blijven zichtbaar in een onderzoeksagenda, zodat nieuwe archiefvondsten kunnen worden toegevoegd zonder eerdere conclusies oncontroleerbaar te overschrijven.

Sitoebondo · de overtocht van 1926

Gebeurtenis	Gegevens
Vertrek	Tandjong Priok, 12 april 1926
Aankomst volgens overheidsverslag	24 mei 1926
Overbrenging naar Paramaribo	25 mei 1926, met landsvaartuigen volgens de krant
Reisduur	42 verstreken dagen tot 24 mei; 43 tot de overbrenging op 25 mei
Rederij	Rotterdamsche Lloyd
Gezagvoerder en arts	Smit en dr. Kielstra volgens De West, 28 mei 1926

De indexnaam “Sitoebondo II” duidt de tweede geregistreerde transportreis aan. Het gaat niet om een afzonderlijk schip. De reis naar de riviermonding en de overbrenging naar de stad verklaren waarom aankomstberichten verschillende datums kunnen noemen. [P01] · [O01] · [K03] · [K04] · [K15]

Categorie	Vertrokken	Overleden	Aangekomen
Mannen	342	3	339
Vrouwen	284	4	280
Kinderen	22	1 jongen	21
Totaal	648	8	640

De 21 aangekomen kinderen omvatten negen jongens en twaalf meisjes. De categorieën volgen het historische verslag; zij zijn niet achteraf opnieuw naar moderne leeftijdsgrenzen ingedeeld. [O01]

Ziekte, overlijden en ontscheping

Het verslag noemt 118 ziekenhuisopnamen na aankomst. De kranten Suriname en De West van 28 mei schrijven de acht sterfgevallen toe aan longontsteking. Dat is een contemporaine verklaring in de pers; de individuele medische dossiers en namen van de acht overledenen zijn niet gevonden. De ziektecategorie “longaandoening” in de verslagstaat is geen namenlijst van die overledenen. [O01] · [K05] · [K15]

Verbinding met Mariënburg

Een nieuw geraadpleegd intern NHM-resumé over 1 januari–31 augustus 1926 meldt een aanvraag voor 400 immigranten, waarvan 200 met Sitoebondo waren aangevoerd. De directie beoordeelde die groep positief. Die bedrijfstekst gaat over de toegewezen groep en vervangt het gezondheidsverslag over het gehele transport niet. Scan 126 bespreekt bovendien de bouw van 34 woningen voor een nieuwe kampong. [N11]

Open de oorspronkelijke NHM-passage (scan 126)

De reeks AD1–AD640 is volledig verzameld als moderne index. Drie records noemen Buitenzorg 1924 en meerdere datums wijken af. Gebruik de personenindex samen met de bronnotities.

Ook dieren aan boord

Het NHM-jaarverslag 1926 vermeldt op scan 141 dat op 24 mei twintig karbouwen met Sitoebondo uit Java aankwamen. Zij waren bestemd voor het uittrekken van suikerriet; buiten de maalperiode van de fabriek wilde de onderneming ze voor het ploegen van sawahs beschikbaar stellen. Het krantenbericht van 28 mei noemt eveneens twintig karbouwen voor Mariënburg. Deze lading behoort niet tot de passagierstelling. [N11, scan 141; K05]

Krakatau · de overtocht van 1926

Gebeurtenis	Gegevens
Vertrek	16 augustus 1926; Tandjong Priok volgens persoonsregistraties
Aankomst	30 september 1926
Reisduur	45 verstreken dagen
Rederij	Stoomvaart Maatschappij Nederland, Amsterdam
Schip	Gebouwd in 1912 bij Fijenoord, Rotterdam; opgeleverd 18 juni 1912
Latere naam	Wissekerk vanaf 24 december 1930

Dit is het koopvaardijschip Krakatau, niet de Nederlandse marinemijnenlegger met dezelfde naam. De index gebruikt ook “Krakatan”. Bij scheepsonderzoek moeten naam, bouwjaar, eigenaar en reisdatum samen worden gecontroleerd. [N01]

Categorie	Vertrokken	Overleden	Aangekomen
Mannen	283	2	281
Vrouwen	415	3	412
Kinderen	16	0	16
Totaal	714	5	709

De zestien kinderen omvatten zes jongens en tien meisjes. Het verslag registreert 123 ziekenhuisopnamen na aankomst. De namen en individuele doodsoorzaken van de vijf onderweg overleden personen zijn nog niet vastgesteld. [O01]

Twee verstekelingen uit Sabang

Hardjosemito staat geregistreerd als man van 25 jaar, vader Amadkoesman, afkomstig uit Soeboeran in Semarang. **Wongso** staat geregistreerd als man van 20 jaar, vader Jasin, afkomstig uit Mleri, district Kendal. Beide indexen vermelden “Als Stow-Away aangekomen van Sabang”, Waterloo en Hazard en N.V. Nickerie Sugar Estate & Co. Ltd. Er ontbreekt een contractcode. Beide vertrekdatums zijn als 16-8-2026 ingevoerd: een duidelijke tijdsafwijking.

De koppeling aan de twee verstekelingen in De West van 1 oktober 1926 berust op schip, vertrekplaats en reiscontext; de krant noemt in dit bericht geen namen. Daarom blijft het onderscheid tussen indexvermelding en

historische identificatie zichtbaar. De twee horen niet automatisch in de som van 709 contractimmigranten. [K09]

Hardjosemito bij het Nationaal Archief · Wongso bij het Nationaal Archief

Passagiersregistraties en ontbrekende nummers

De verzameling bevat 707 contractregistraties met de scheepsnaam Krakatau/Krakatan en twee registraties zonder contractcode. De reeks AD641–AD1349 is niet sluitend: AD831, AD842, AD1166 en AD1167 ontbreken als exacte code, terwijl AD1666 en AD1667 voorkomen. Die laatste twee kunnen verschrijvingen zijn, maar zijn niet stilzwijgend veranderd. De 709 verzamelde scheepsrecords zijn dus niet hetzelfde als een geverifieerde lijst van de 709 aangekomen contractimmigranten.

Begeleiding en ontscheping volgens de pers

Suriname van 1 oktober 1926 noemt kapitein Stapel en dokter Metselaar. De koloniale stoomboten Albina en Koningin Wilhelmina haalden de contractanten af. De krant oordeelt gunstig over behandeling en voeding, maar publiceert geen menu of proviandstaat. Het persbericht noemt aanzienlijk minder ziekenhuisopnamen dan het latere officiële jaarverslag; voor de totaalcijfers wordt daarom het overheidsverslag gebruikt. [K10; O01]

Bok Sanwiradji · AD368

Sanwiradji vertrok op 12 april 1926 met Sitoebondo vanuit Tandjong Priok. De index noemt haar 16 jaar oud en vermeldt Gading, district Kroja, afdeling Tjilatjap, gewest Banjoemas. Haar vader staat als Sanis genoteerd; haar monsternummer is 73. De contractcode AD368 is een ander identificatienummer. [P01] · [P07]

Moment	Registratie
24 mei 1926–24 mei 1931	Eerste contract, Marienburg & Zoelen, agenten NHM
20 juni 1931–20 juni 1932	Hercontract
19 oktober 1929	Geboorte dochter Madijem, Mariënburg
22 december 1932	Geboorte zoon Toekiman, Zoelen
2 mei 1935	Certificaat van ontslag, nummer 579
4 april 1938	Premie-ontvangst volgens index
3 november 1948	Erkenning kinderen; huwelijksaangifte in de kranten
17 november 1948	Huwelijk met Madimin volgens de index
1974 / 1988	Migratie naar Nederland / overlijden volgens tentoonstelling Famiri

Het archiefportret is aan AD368 gekoppeld. Het getal op een gefotografeerd bord mag niet zonder bewijs met het monsternummer worden gelijkgesteld. Een precieze geboortedatum en de oorspronkelijke overlijdensakte zijn niet vastgesteld. [P01] · [P05] · [C03]

De man Sanwiradji AB21, overleden in 1929, is een naamgenoot. Zijn overlijdensbericht hoort niet bij Bok Sanwiradji AD368. [P04] · [K13]

Volledige indextekst · Archiefportret

Madimin · WW2003

Madimin kwam zes jaar eerder dan Sanwiradji. De persoonsindex vermeldt vertrek uit Semarang op 1 maart 1920 met Buitenzorg, leeftijd 23 jaar en monsternummer 769. Zijn eerste contract liep van 26 april 1920 tot 26 april 1925 bij Waterloo & Hazard, in dienst van E.R. Kirke. Herkomst: Kediri, Ngandjoek, Brebeg, Brebeg. [P02]

Na een hercontract van 17 oktober 1925 werkte hij bij Marienburg & Zoelen. Verdere hercontracten staan in 1930 en 1932 genoteerd. De wederzijdse verwijzingen naar WW2003 en AD368 verbinden hem met Sanwiradji. De krant publiceerde hun huwelijksaangifte; de aangiftedatum is niet de huwelijksdatum. [P01] · [P02] · [K12] · [K34]

Buitenzorg als afzonderlijke onderzoeksroute

De reis uit 1920 heeft een eigen plaats in de tijdlijn, zonder de cijfers uit 1926 daarop toe te passen. De volledige monsterrol, de doodsoorzaken tijdens deze reis en een sluitende man-vrouw-kindverdeling zijn in deze uitbreiding niet vastgesteld. Het in een studie genoemde transporttotaal is geen vervanging voor controle van het oorspronkelijke verslag.

Kinderen en latere naamvorming

De registraties noemen Madijem (1929) en Toekiman (1932). De latere naam Toekiman Slamet Madimin wordt door indexnotities en kranten uit 1960–1962 ondersteund. Geboorteaankondigingen verbinden Toekiman met vader Madimin 2003/WW en met zijn partner Helouise Jeanette Dipper. De tentoonstelling Famiri biedt aanvullende familiecontext. [P01] · [P02] · [K31] · [K32] · [K33] · [K35] · [C03]

Madimin UU526, die in 1918 met Sitoebondo arriveerde, is een andere persoon. Een gedeelde naam bewijst geen gedeelde identiteit. [P03]

Volledige indextekst · Archiefportret

Madimin · stamboom en familiealbum

Deze werkstamboom volgt de familie van Bok Sanwiradji (AD368) en Madimin (WW2003). De historische kern steunt op persoonsindexen; de latere generaties op de openbare tentoonstelling Famiri Familie en de daarbij gepubliceerde fotobijschriften. De aanvullende verwantschappen zijn opgegeven door de opdrachtgever op 29 september 2026 (U01). De bronsoort staat bij elke relatie. De stamboom is nog niet volledig met oorspronkelijke akten gecontroleerd.

Open de stamboom en het familiealbum · Download de PDF

Vier openbare foto’s zijn toegevoegd: Paramaribo 1956, drie generaties circa 1971, Dimitri in Paramaribo circa 1985 en Dimitri met Toekiman in Amsterdam in 2017. De oorspronkelijke beelden, bijschriften en bronverwijzingen zijn samen bewaard.

Pilar, Minnie en Idriss zijn volgens de aanvullende familieopgave kinderen van Dimitri; hun andere ouder(s) zijn niet opgegeven. Faye is volgens dezelfde opgave de dochter van Jowalt Toekiman. Carli en Ria zijn volgens de familieopgave ook de ouders van Gianni, Raquel en Amparo. Bij Etienne, Rafael en Mohini zijn de andere ouders nog niet benoemd. De volledige achternamen van verschillende jongere nazaten blijven open. De foto uit circa 1971 is niet per gezicht geïdentificeerd. “Bamin” uit het bijschrift van 1956 wordt zonder aanvullende bevestiging niet als alias van Madimin WW2003 ingevoerd.

De familiepagina bevat een doorzoekbaar personenregister en afzonderlijke registers van verwantschappen, foto’s en bronnen.

Leven aan boord

Voor de twee reizen uit 1926 is geen dagelijks menuboek of complete proviandstaat gevonden. Wel bestaat een gedetailleerde beschrijving van de historische vervoersvoorschriften. Die vertelt waarop emigranten volgens de regeling recht hadden; zij bewijst niet wat Sanwiradji op een bepaalde dag werkelijk heeft gegeten. [L01] · [N09]

Moment / uitzondering	Voorgeschreven hoeveelheid volgens Meijerman, gedrukte p. 35
Ontbijt	250 g rijst, 15 g koffie, 50 g suiker
Middag	250 g rijst, 100 g vlees, 30 g soja, 3 g gedroogde groenten
Woensdag en zaterdag	200 g vlees in plaats van 100 g
Maandag en donderdag	Daarnaast 100 g gedroogde vis
Avond	5 g thee; 300 g brood of 200 g beschuit
Bereiding	10 g klapperolie, behalve woensdag en zaterdag
Tijdens / kort na havenbezoek	200 g verse groenten in plaats van gedroogde groenten, tot vijf dagen na vertrek
Wanneer storm koken verhindert	0,8 liter volksspijs en 200 g geconserveerd vlees; vervangende noodvoeding

Meijerman verwijst hiervoor naar SMN, inv.nr. 211, fol. 17–18. De officiële inventaris 2.20.23 beschrijft dit dossier als vervoersregelingen uit de Staatsbladen 72/73 van 1896 en 299/300 van 1898. De website vermeldt raadpleging in de studiezaal. De oorspronkelijke reglementstekst is hier nog niet als scan beschikbaar. [L01] · [N09]

Dagelijks toezicht

De studie beschrijft een arts/geleider, medische assistentie en mandoers voor groepen van 25 volwassenen. Hygiëne, wassen, afzondering bij besmettelijke ziekte, kleding en slaapbenodigdheden vielen onder voorschriften. Toepasselijkheid, wijzigingen en feitelijke naleving moeten per reis worden onderzocht. [L01]

Voeding in Suriname

Patmo-Mingoens artikel in OSO (1990) behandelt de Javaans-Surinaamse keuken als onderdeel van volkscultuur. Het helpt de culturele betekenis van eten te begrijpen, maar vormt geen bewijs voor een menu op Sitoebondo of Krakatau. [N05]

Gerichte vervolgbronnen

Zoek naar de charterpartij, proviandrekening, inspectie bij vertrek, het journaal van de geleider en verklaringen bij aankomst. Voor medische gebeurtenissen zijn namen en datums nodig; een algemene klachtenbeschrijving uit een andere reis mag niet op 1926 worden overgezet.

Van werving naar plantage

Fase	Functie	Wat is bekend over de duur?
Depot op Java	Registratie, keuring, contractformaliteiten, wachten op vertrek	Algemene literatuur noemt wachttijden tot maanden; individuele duur in 1926 onbekend.
Overtocht	Vervoer onder gezag van kapitein en geleider	Sitoebondo 42 dagen tot officiële aankomst; Krakatau 45 dagen.
Immigrantendepot Paramaribo	Opvang, keuring en verdeling	Een bekostigingsregel van twee dagen is geen bewijs dat iedereen slechts twee dagen verbleef.
Ziekenhuis	Behandeling vóór of na plaatsing	241 opnamen voor beide transporten; ontslagdatums per persoon ontbreken.
Plantage	Werk en huisvesting	Contractbegindatum bewijst niet automatisch de eerste gewerkte dag.

Het eerdere depotdossier is volledig opgenomen. De beschrijving van een Semarang-depot in een voormalige gevangenis betreft een eerdere periode en mag niet zonder nader bewijs op 1926 worden toegepast. [L02]

Uitgebreid depotrapport · Onderzoekstabel voor individuele verblijfsduur

Wat Sanwiradji’s dossier nog niet vertelt

De datum waarop zij zich bij een werver meldde, de dag van aankomst in een Javaans depot, het vertrek uit het Surinaamse depot en haar eerste werkdag zijn niet vastgesteld. Voor een betrouwbare tijdsberekening zijn afzonderlijke depot- en plantageregistraties nodig.

Ondernemingen en koloniale organisatie

Organisatie	Verbinding met het dossier	Bewijs en beperking
Nederlandsche Handel-Maatschappij (NHM)	Werkgever/agentennetwerk rond Mariënburg en Zoelen; organisatie en financiering van arbeid	AD368, WW2003 en interne campagneverslagen. Geen rederij.
Rotterdamsche Lloyd	Rederij van Sitoebondo	Scheepsgegevens en institutionele geschiedenis. “Koninklijke” pas vanaf 1947.
Stoomvaart Maatschappij Nederland (SMN)	Rederij van Krakatau; archief met vervoersvoorschriften	2.20.23, inv.nr. 211; scheepsgeschiedenis Krakatau.
Koninklijke West-Indische Maildienst	Schakel in eerdere reizen via Nederland	Historische context; geen bewezen exploitant van deze twee directe reizen in 1926.
N.V. Nickerie Sugar Estate & Co. Ltd	Waterloo en Hazard; vermeld bij de twee verstekelingen en Krakatau-registraties	Plantagerelatie in de index; geen bewijs van eigendom van het schip.
Surinaamsche Katoen en Landbouw Handel Maatschappij	Margarethenburg in de Krakatau-index	Werkgeversvermelding; nader onderzoek naar juridische bedrijfsstructuur nodig.
Surinaamsche Cultuur Maatschappij / NHM-agenten	Peperpot en Dordrecht in de Krakatau-index	Index noemt gedelegeerde/agenten; onderscheid eigenaar, beheerder en agent.
Soesman / wervingsagenten op Java	Historische werving en onderhandelingen	In de literatuur beschreven voor eerdere jaren; persoonlijke betrokkenheid bij 1926 niet vastgesteld.
Firma Nourse	Besproken alternatief bij vroege vervoersplannen	Onderhandelingen uit eerdere periode, geen aangetoond vervoer van deze twee reizen.
Agent-Generaal, gouvernement, Immigratiefonds	Registratie, medische controle, plaatsing en financiering	Overheidsverslag 1927 over 1926 en immigratiearchief.

De rollen zijn bewust onderscheiden: een planter kon arbeidskrachten aanvragen, een agent kon de werving of plaatsing regelen en een rederij stelde het schip beschikbaar. Dat maakt hen onderdeel van hetzelfde systeem, maar niet van één onderneming. [P01] · [P02] · [O01] · [O03] · [C01] · [N01] · [N02] · [N09]

NHM: de werkgever spreekt

Scan 126 van inv.nr. 9603 noemt 200 met Sitoebondo aangevoerde immigranten, de verwachting van een volgend transport en nieuwe huisvesting. Scan 127 bevat personeelsaantallen per afdeling, hercontracten en opmerkingen over terugkeer naar Java. Scan 128 bespreekt de immigratieretributie en bepleit verlaging van arbeidslonen. Deze interne stukken tonen de economische afwegingen van de leiding; zij zijn geen getuigenis van de arbeiders zelf. [N11]

Het politieke debat in 1926

S. Beck bespreekt in ESB van 3 november 1926 het rekest van de Ondernemersraad voor Suriname. Het artikel verbindt immigratie, kolonisatie, plantagerendement en staatsfinanciering en steunt de voorstellen in grote lijnen. Het is een bron voor ondernemersdenken, niet een neutrale meting van de levensomstandigheden. Volledige aflevering en OCR zijn toegevoegd; het artikel loopt over gedrukte p. 963–966. [N04]

Archiefingangen

NHM 2.20.01: 9449 (ingekomen stukken 1926), 9531 (uitgaande stukken 1926), 9603 (campagneverslagen 1924/25–1926/27), 9653 (grootboeken 1925/26–1927/28). SMN 2.20.23: 211 (vervoersregels), 694 (jaarstukken 1926). De inventaris van scheepsjournalen 2.20.54 noemt voor Krakatau 1912 en 1920, geen journaal uit 1926. [O03] · [N09] · [N10]

Het Rotterdamse indexeringsproject “Kom aan boord” werd in januari 2025 aangekondigd voor circa 30.000 scans. Dat project betekent niet dat een passagierslijst van Sitoebondo 1926 al compleet doorzoekbaar is. De geraadpleegde detailingang naar Lloyd-correspondentie was via de webzoekdienst afgeschermd met een menselijke verificatie; die stap is niet omzeild. [N07]

Nieuwe bedrijfstelling over het kalenderjaar 1926

Het NHM-jaarverslag over 1926 noemt voor Mariënburg en Zoelen samen 197 mannen, 215 vrouwen en 15 kinderen uit de twee transporten: 427 personen. De tekst noemt ook 34 nieuw gebouwde woningen. Dit is een bedrijfstelling van de toewijzing, niet het totale aantal aangekomen immigranten. Bron: 2.20.01, inv.nr. 9603, scan 135.

Oorspronkelijke scan 135

1920–2026 · een familie in drie werelddelen

Jaar	Gebeurtenis	Bronbasis
1890	Begin van Javaanse contractmigratie naar Suriname	NA-zoekhulp; voorgeschiedenis
1920	Madimin vertrekt met Buitenzorg	WW2003
1925	Madimin hercontracteert bij Mariënburg & Zoelen	WW2003
1926	Sanwiradji komt met Sitoebondo; tweede transport met Krakatau	AD368; overheidsverslag en kranten
1929 / 1932	Geboorte van Madijem en Toekiman	Persoonsindexen
1948	Erkenning kinderen, huwelijksaangifte en huwelijk	Indexen en kranten
1960–1962	Naam Toekiman Slamet Madimin in registratie en pers	Indexnotities en burgerlijke-standberichten
1972 / 1977 / 1978	Kranten over T.S. Madimin, Billiton en vakbond	Waarschijnlijke aansluiting; initialen alleen zijn niet beslissend
1974	Sanwiradji verhuist naar Nederland	Tentoonstelling Famiri
1988	Overlijden Sanwiradji volgens Famiri	Oorspronkelijke overlijdensakte nog niet ingezien
2017	Sukru Sani, Dimitri Madimin, Museumnacht in De Bazel	Tentoonstelling Famiri
2020 / 2023	Toekiman / Helouise overleden volgens Famiri	Gepubliceerde familiegeschiedenis
2023–2025	Publieke erfgoedprojecten en ontsluiting van scheepvaartarchieven	Javaanse contractarbeid vertelt; Stadsarchief Rotterdam
2026	Honderd jaar na de twee transporten: dit onderzoeksdossier	Onderzoeksstand 29 september 2026

De honderdjarige lijn is een onderzoeks- en herinneringskader. Het dossier bewijst geen specifieke herdenkingsbijeenkomst in 2026. De familiepresentatie Famiri vormt de bron voor de genoemde naoorlogse levensloop en de openbare culturele praktijk van Dimitri Madimin; onbekende familieverbanden zijn niet op

achternaam ingevuld. [C03] · [N06] · [N07]

Indonesië – Suriname – Nederland

De archiefnamen Batavia, Tandjong Priok, Banjoemas en Tjilatjap behoren tot de koloniale administratie. In dit dossier blijven ze bij transcripties staan. De huidige geografische context wordt daarvan onderscheiden. De geschiedenis loopt van werving en vertrek op Java via plantagearbeid en gezinsvorming in Suriname naar migratie en erfgoedvorming in Nederland. Die beweging hoeft niet voor ieder familielid hetzelfde traject te hebben gevolgd.

Koloniaal Rotterdam biedt een bredere institutionele context van handel, scheepvaart en koloniale beeldvorming. De Rotterdamse bouw van schepen en de Amsterdamse bedrijfsarchieven laten zien waarom deze familiegeschiedenis ook Nederlandse stads- en ondernemingsgeschiedenis is. [N03]

Bronnen, methode en vervolgonderzoek

Deze editie combineert digitale reproducties, moderne archiefindexen, kranten, academische studies en gepubliceerde familiegeschiedenis. Een gedownload bestand is een digitale kopie; een uitsnede is een afgeleide kopie. De fysieke originelen blijven bij de beherende instelling. OCR is een hulpmiddel en kan vooral namen, getallen en kolommen verkeerd lezen.

Herkomst en betrouwbaarheid

Beweringen zijn gekoppeld aan broncodes. Indexen uit Nederland en Suriname kunnen op dezelfde gegevensbasis teruggaan en zijn dan geen volledig onafhankelijke bevestigingen. Bij tegenstrijdigheden blijft de letterlijke bronwaarde bewaard. Voor de reizen krijgen de officiële totaaltabellen voorrang boven een optelsom van onzekere persoonsvelden.

Grenzen van de huidige reconstructie

Nog niet gevonden zijn complete oorspronkelijke monsterrollen van beide reizen, de dertien namen van onderweg overledenen, individuele depotverblijfsduren, de dagelijkse menu’s en een volledig scheepsartsjournaal van 1926. De verzameling is uitgebreid, maar is geen claim dat alle wereldwijd aanwezige documenten zijn gevonden.

Gerichte onderzoeksagenda

Prioriteit	Bron / verzoek	Onderzoeksvraag
1	NAS: oorspronkelijke bladen AD368 en WW2003	Volledige registertekst, latere aantekeningen, verwijzingen naar akten
1	NAS: aankomst-/monsterrollen mei en september 1926	709 Krakatau-immigranten, twee verstekelingen, ontbrekende codes; namen overledenen
1	NAS: immigratiearchief, in Meijerman genoemde nrs. 726 en 727	Aangevoerde immigranten 1925–1929 en enkele scheepsjournalen 1924–1929; huidige nummering laten bevestigen
1	NA: SMN 2.20.23/211	Oorspronkelijke voedingstabellen, geldende wijzigingen en uitzonderingen
2	NA: NHM 2.20.01/9449, 9531, 9653	Correspondentie, betaalde vervoerskosten en aankomst/plaatsing
2	NAS / plantageadministratie / hospitaal	In- en uitschrijving depots, eerste werkdag, ziekenhuisontslag
2	Stadsarchief Rotterdam: Lloyd-collecties	Sitoebondo-reisadministratie, proviand, bemanning en kapiteinsjournaal
3	ANRI / Javaanse emigratieadministratie	Werving, depotlocatie en vertrekkeuring; nog geen exact dossier geïdentificeerd
3	Burgerlijke stand en familiearchief	Huwelijksakte 1948, naamswijzigingen en overlijdensakten

Deze tabel bevat onderzoekstaken; er zijn geen verzoeken aan archieven of personen verstuurd. Noteer bij iedere aanvulling instelling, toegang, inventarisnummer, scan/folio, datum en onderscheid tussen letterlijke transcriptie en interpretatie.

Versiebeheer

Editie 2 · 29 september 2026. Alle eerdere dossiers en kranten zijn behouden. Nieuwe titels en navigatie gebruiken academische rubrieken. Oude rapporten blijven als eerdere onderzoeksstand beschikbaar. Bestandsmanifesten en SHA-256-controlegetallen maken de export controleerbaar.

Kranten lezen in hun tijd

De collectie bevat 35 bronverwijzingen uit 34 afzonderlijke edities. K03 en K04 verwijzen naar twee gedeelten van dezelfde editie. Elke bron heeft leesuitsneden, een volledige pagina, de voorpagina en de volledige via Delpher aangeboden krant. Sommige krant-PDF’s omvatten meerdere bladen of deeluitgaven van die dag. De uitsneden zijn afgeleide reproducties; rechthoek, PDF-pagina en bronbestand zijn vastgelegd in Uitsnede_verantwoording.json. Bij berichten die over kolommen lopen, staan de delen in leesvolgorde in één PDF.

Een eerste vergelijking omvat vertrekberichten in april, aankomst en reacties in mei, verwachtingen eind september en berichtgeving begin oktober 1926. Nederlandse scheepsrubrieken uit januari, juli, augustus en oktober geven aanvullende scheepscontext; zij mogen niet als onderdelen van dezelfde Java–Suriname-overtocht worden samengevoegd. De volledige edities bewaren ook advertenties, economisch nieuws, burgerlijke stand en koloniale beeldvorming. Een systematische doorlichting van alle kranten uit iedere omliggende dag of week is nog niet uitgevoerd.

Bij het nalopen van de volledige edities zijn verkeerde eerdere paginaverwijzingen bij K06, K15, K17 en K19 hersteld. De oorspronkelijke gedownloade pagina blijft apart bewaard. Er zijn 417 NHM-scans opgenomen, nummers 125–541; gerichte passages zijn gelezen, maar niet alle scans zijn inhoudelijk beoordeeld. Dat onderscheid geldt ook voor de volledige kranten.

Bronnenregister

P01 · Bok Sanwiradji, AD368

Gegevens gelezen; oorspronkelijke registerbladzijde niet verkregen.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/index/nt00346/0bbe6ffa-3c5d-102d-a797-005056a23d00

P02 · Madimin, WW2003

Partner AD368; Buitenzorg 1920.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/index/nt00346/0dd33cb2-3c5d-102d-a797-005056a23d00

P03 · Madimin, UU526: naamgenoot uit 1918

Uitgesloten als de gezochte persoon; zie identiteitscontrole.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/index/nt00346/0d5a1544-3c5d-102d-a797-005056a23d00

P04 · Sanwiradji, AB21: man uit 1924

Uitgesloten als de gezochte persoon; zie identiteitscontrole.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/index/nt00346/0b41692e-3c5d-102d-a797-005056a23d00

P05 · Archiefportret AD368

Foto uit gekoppelde archiefverwijzing; geen volledige registerscan. Opnamedatum niet vastgesteld.
https://www.nationaalarchief.nl/sites/default/files/ntimages/NT00346/resources/hds-java-photos/ad/ad368.jpg

P06 · Archiefportret WW2003

Foto uit gekoppelde archiefverwijzing; geen volledige registerscan. Opnamedatum niet vastgesteld.
https://www.nationaalarchief.nl/sites/default/files/ntimages/NT00346/resources/hds-java-photos/ww/ww2003.jpg

P07 · Bok Sanwiradji: Surinaamse index

Screenshot; Nederlandse en Surinaamse index mogelijk dezelfde gegevensbasis.
https://nationaalarchief.sr/onderzoeken/alle-genealogie/genealogie-javanen-contractarbeiders/deeds/fa833cd1-ef48-5294-8b11-6f1d905d3e6f?person=1bb0c2f2-7ad3-11ed-bc6d-ac1f6ba5b082

P08 · Madimin: Surinaamse index

Screenshot en DOM-tekst; geen onafhankelijke tweede persoonsakte.
https://nationaalarchief.sr/onderzoeken/alle-genealogie/genealogie-javanen-contractarbeiders/deeds/eb8c4b64-2881-50f1-88de-c73aa018551a?person=1c3ece30-7ad3-11ed-bc6d-ac1f6ba5b082

O01 · Verslag 1927, deel Suriname: gegevens over 1926

p. 36–37; bijlage M2, gedrukte p. 56 / PDF p. 100; Immigratiefonds PDF p. 101; scheepvaart PDF p. 124.
https://repository.overheid.nl/frbr/sgd/19271928/0000295860/1/pdf/SGD_19271928_0001721.pdf

O02 · Inventaris microfiches Agent-Generaal Immigratie, 2.10.79

Inventaris gelezen; microfiches niet ingezien. Originelen volgens inventaris in Suriname.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/2.10.79/download/pdf

O03 · Inventaris Nederlandsche Handel-Maatschappij, 2.20.01

Relevante nummers: 9449, 9531, 9603, 9653. Onderliggende stukken nog niet ingezien.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/2.20.01/download/pdf

C01 · Marhisdata: Sitoebondo (1916), scheepsnummer 5932

Bouw- en scheepsgegevens; niet het scheepsjournaal van 1926.
https://www.marhisdata.nl/schip?id=5932

C02 · Lloyd Atelier, jrg. 1 nr. 6, augustus 2019

Opgeslagen als context; latere scheepsgeschiedenis en beelden zijn geen bewijs van het transport in 1926.
https://lloydatelier.nl/wp-content/uploads/2021/02/6-LLOYD-ATELIER-jaargang-1-nummer-6-augustus-2019.pdf

C03 · Famiri Familie: tentoonstellingspanelen Stadsarchief Amsterdam

PDF p. 13–14: familie Madimin; verhuizing Sanwiradji 1974, overlijden 1988. Geen overlijdensakte.
https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/1032456/panelen_tentoonstelling_famiri_familie_1.pdf

L01 · C.M. Meijerman, Een blik goedkope arbeid op zee, 1895–1930 (2010)

Bijlagen, PDF p. 71 en 73: transport- en ziektecijfers. Afgeronde percentages; geen onafhankelijke telling.
https://openresearch.amsterdam/image/2023/6/12/328205745.pdf

L02 · Gerhard de Kok, Macht en onderdanigheid

Depots: p. 20–21 en 28. Onderliggende geciteerde passages van Hoefte niet zelfstandig gecontroleerd.
https://openresearch.amsterdam/image/2023/6/12/328279498.pdf

H01 · NA-zoekhulp Javaanse contractarbeiders 1890–1930

Reeks AD1–AD640 gekoppeld aan Sitoebondo, aankomst 24 mei 1926.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/zoekhulpen/javaanse-contractarbeiders-in-suriname-1890-1930

K01 · Algemeen Handelsblad 1926-05-08

Vroege berichtgeving; vergelijk officiële telling, geen zelfstandig namenregister.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:010657751:mpeg21:a0226

K02 · De Surinamer 1926-05-23

Aankondiging komst; gebruik als tijdsgebonden bericht.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011222302:mpeg21:a0045

K03 · De West 1926-05-25 begin

Aankomstbericht; vervolg bij K04 in dezelfde editie.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB23:001611041:mpeg21:a00005

K04 · De West 1926-05-25 vervolg

Vervolg K03; geen tweede onafhankelijke krant.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB23:001611041:mpeg21:a00007

K05 · Suriname 1926-05-28

Aankomst aan wal op 25 mei; acht doden; longontsteking volgens krant.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=KBDDD02:000212359:mpeg21:p003

K06 · De Surinamer 1926-09-23

Aankomstcontext Krakatau.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011222337:mpeg21:a0044

K07 · Suriname 1926-09-24

Aankomstcontext Krakatau.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=KBDDD02:000212393:mpeg21:a0014

K08 · De Surinamer 1926-09-30

Aankomstcontext Krakatau.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011222339:mpeg21:a0019

K09 · De West 1926-10-01

Bericht noemt twee verstekelingen naast immigrantentelling.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB23:001611078:mpeg21:a00005

K10 · Suriname 1926-10-01

Aankomstbericht en ziekte/sterftecontext.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=KBDDD02:000212395:mpeg21:a0035

K11 · De Surinamer 1926-10-03

Aankomstcontext Krakatau.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011222340:mpeg21:a0025

K12 · Het Nieuws 1948-11-11

Huwelijksaangiften, 3 november 1948: Madimin 2003 WW en Bok Sanwiradji 368 AD. Scan gecontroleerd; geen huwelijk op 3 november.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:010480990:mpeg21:a0033

K13 · De Surinamer 1929-05-16

Overlijden Sanwiradji 21 AB, 28 jaar. Betreft man AB21, niet vrouw AD368.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011235129:mpeg21:a0023

K14 · De Surinamer nieuws- en advertentieblad 15-04-1926

Het eerste transport: vertrek 12 april; 648 personen.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011222291:mpeg21:a0043

K15 · De West 28-05-1926

Javanen transport: 3 mannen, 4 vrouwen en 1 kind overleden; krant noemt longontsteking. Kapitein Smit en arts Kielstra.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB23:001611042:mpeg21:a00008

K16 · Utrechtsch provinciaal en stedelijk dagblad 16-08-1926

Scheepvaartbericht augustus 1926, New York–Java; niet de overtocht april–mei.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMUTRA04:253219179:mpeg21:a00045

K17 · De West 13-04-1926

Radio ontvangen over vertrek 12 april; 342 mannen, 284 vrouwen, 22 kinderen.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB23:001611029:mpeg21:a00015

K18 · De West 30-11-1926

Bericht november 1926 verwijst terug naar rijstaanvoer in oorlogstijd; geen bewijs voor de reis van 1926.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB23:001611095:mpeg21:a00011

K19 · Suriname 16-04-1926

Contractanten: vertrek 12 april. OCR leest 842 waar andere bronnen 342 noemen; scan leidend.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=KBDDD02:000212346:mpeg21:a0021

K20 · De Maasbode 23-01-1926

Ongeval op naastliggend sleepschip Johanna in Rotterdam; geen passagiersterfte op de Surinamereis.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB04:000193699:mpeg21:a0015

K21 · De Maasbode 22-07-1926

Juli 1926, New York–Java / Norfolk.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB04:000195572:mpeg21:a0012

K22 · De Nederlander 13-10-1926

Oktober 1926, Colombo.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB15:000676089:mpeg21:a00009

K23 · De Nederlander 26-10-1926

Oktober 1926, Port Said; indexkop past niet bij scheepvaarttekst op dezelfde pagina.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=MMKB15:000676100:mpeg21:a00013

K24 · Vrije Stem onafhankelijk weekblad voor Suriname 23-06-1978

T. Madimin in vakbondsbericht. Verwantschap/identiteit niet bewezen; niet als familiefeit gebruiken.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011187400:mpeg21:a0039

K25 · Vrije Stem onafhankelijk weekblad voor Suriname 13-11-1973

J.P. Madimin; geen bewezen koppeling met de gezochte personen.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011188033:mpeg21:a0060

K26 · Vrije Stem onafhankelijk weekblad voor Suriname 05-05-1972

T.S. Madimin, jubileum 25 jaar bij Billiton. Initialen en werkgever passen bij Toekiman Slamet; nog geen sluitende identificatie. Krantenkop noemt Bruynzeel, tekst Billiton.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011188472:mpeg21:a0053

K27 · Vrije Stem onafhankelijk weekblad voor Suriname 18-08-1972

J. Madimin in cursusuitslag; geen bewezen familieverband.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011188363:mpeg21:a0109

K28 · Vrije Stem onafhankelijk weekblad voor Suriname 16-09-1972

A.C. Madimin in jury; geen bewezen familieverband.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011188388:mpeg21:a0078

K29 · Vrije Stem onafhankelijk weekblad voor Suriname 17-01-1978

T.S. Madimin, bestuurslid BMB; past bij Billitoncontext. Nog geen unieke persoonskoppeling.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011187535:mpeg21:a0043

K30 · Vrije Stem onafhankelijk weekblad voor Suriname 30-04-1977

T.S. Madimin, 30 jaar Billiton; plausibel Toekiman Slamet, niet bewezen. Foto niet individueel geïdentificeerd.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:011186902:mpeg21:a0071

K31 · Nieuw Suriname Surinaams nieuws- en advertentieblad 10-11-1960

Burgerlijke stand noemt Toekiman als zoon van Madimin 2003/WW en echtgenoot van Helouise Jeanette Dipper. Parallel bericht K35.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:010501281:mpeg21:a0043

K32 · Nieuw Suriname Surinaams nieuws- en advertentieblad 22-03-1962

Burgerlijke stand noemt Madimin, Toekiman Slamet en Helouise Jeanette Dipper; overeenstemming met andere familiebronnen.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:010501812:mpeg21:a0037

K33 · Het nieuws algemeen dagblad 24-03-1958

Burgerlijke stand noemt Toekiman zoon van Madimin 2003/WW en Helouise Jeanette Dipper.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:010473489:mpeg21:a0042

K34 · De West nieuwsblad uit en voor Suriname 08-11-1948

Huwelijksaangifte 3 november 1948. Parallel bericht K12; OCR verhaspelt naam/code.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:110637153:mpeg21:a0033

K35 · Het nieuws algemeen dagblad 09-11-1960

Burgerlijke stand noemt Toekiman zoon van Madimin 2003/WW en Helouise Jeanette Dipper. Parallel bericht K31.
https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?identifier=ddd:010473894:mpeg21:a0029

N01 · Krakatau: scheepsgegevens

opgeslagen
https://www.marhisdata.nl/schip?id=3535

N02 · Rotterdamsche Lloyd: institutionele geschiedenis

opgeslagen
https://stadsarchief.rotterdam.nl/rotterdamsche-lloyd

N03 · Koloniaal Rotterdam

opgeslagen
https://stadsarchief.rotterdam.nl/sites/default/files/2025-04/koloniaal-rottterdam-digitale-versie.pdf

N04 · Economisch-Statistische Berichten 3 november 1926

opgeslagen
https://esb.nu/wp-content/uploads/2022/11/1926_0566.pdf

N05 · De Javaans-Surinaamse keuken en haar betekenis in de volkscultuur

opgeslagen
https://www.dbnl.org/tekst/_oso001199001_01/_oso001199001_01_0023.php

N06 · Javaanse contractarbeid vertelt

opgeslagen
https://www.javaansecontractarbeidvertelt.nl/

N07 · Rotterdamse Lloyd toegankelijk maken, 21 januari 2025

opgeslagen
https://backend-dvg.stadsarchief.rotterdam.nl/rotterdamse-lloyd-toegankelijk-maken

N08 · Zoekhulp Javaanse contractarbeiders

opgeslagen
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/zoekhulpen/javaanse-contractarbeiders-in-suriname-1890-1930

N09 · Inventaris SMN 2.20.23

opgeslagen
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/2.20.23/download/pdf

N10 · Inventaris scheepsjournalen 2.20.54

opgeslagen
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/2.20.54/download/pdf

N11 · NHM, Mariënburg: campagnejaren 1925/1926 en 1926/1927

Toegang 2.20.01, inv.nr. 9603; scans 125–541. Catalogustitels, scanvolgorde en OCR afzonderlijk bewaard.
https://www.nationaalarchief.nl/onderzoeken/archief/2.20.01/invnr/9603